

Statsministeren (Poul Schlüter):

Ved folketingets første behandling af regeringens og oppositionens forskellige forslag om iværksættelse af yderligere foranstaltninger mod Sydafrika for godt et par uger siden gjorde udenrigsministeren i sit indlæg udførligt rede for regeringens standpunkt i forhold til Sydafrika.

Regeringen anser apartheidssystemet som en trussel mod international fred og sikkerhed; vi er forpligtet til at reagere mod dette system. Danmark har i årevis virket for målet: afskaffelse af apartheidssystemet gennem en fredelig proces. Det har vi gjort i De Forenede Nationer, vi har gjort det blandt de 10 EF-lande og sidst, men jo ikke mindst, sammen med de øvrige nordiske lande.

Det har ikke været muligt i FNs sikkerhedsråd at få vedtaget bindende sanktioner, men på frivilligt grundlag er Danmark det vestlige land – det må man ikke glemme – som har truffet de mest vidtgående foranstaltninger for at lægge pres på regeringen i Pretoria og inspirere andre til at gøre det samme, vel vidende, at disse foranstaltninger bestemt ikke er gratis for Danmark.

Under indtryk af de forværrede forhold i Sydafrika er regeringens villig til at gå endnu videre, og det fremgik jo også tydeligt af regeringens forslag for et par uger siden til folketingsbeslutning. Regeringen blev faktisk ved førstebehandlingen opmuntret af den positive modtagelse, som regeringsforslaget og udenrigsministerens indlæg fik af andre partiers ordførere. Muligheden for en bred enighed i folketinget, der nok også kunne afspejle en bred enighed i befolkningen, var inden for rækkevidde.

Alligevel står vi ved andenbehandlingen i dag over for et forslag, som regeringen ikke fuldt ud kan støtte. Ud over de foranstaltninger, regeringen og de andre nordiske og europæiske lande har besluttet, indeholder udenrigsudvalgets flertalsindstilling to yderligere skridt, som ingen andre lande har villet tage, heller ikke andre nordiske lande, som vi dog ellers plejer at lægge så megen vægt på at optræde i fællesskab med.

Disse to yderligere skridt er for det første den totale afbrydelse af kulimporten allerede fra efteråret 1986 og for det andet lovgivningen om ophør som hovedregel af al anden

import fra og eksport til Sydafrika snarest muligt.

Regeringen har nøje og åbent overvejet sin stilling til disse forslag. Den fremskyndede afbrydelse af kulimporten er regeringen ikke tilhænger af, men den kunne måske – det vil jeg ikke afvise – have været accepteret som led i et bredt forlig til sidst.

Hvad angår samhandelen i øvrigt, er regeringen tilhænger af en frivillig handelsboycot. Regeringen er parat til at engagere sig i et moralsk pres over for erhvervslivet, som kan føre til, at Sydafrikas handelspartnere i dansk erhvervsliv ville blive indskrænket til en lille gruppe virksomheder, afhængige f.eks. af råvarer, der ikke kan fås andetsteds.

Socialdemokratiets oprindelige forslag var efter sin formulering ikke uforeneligt med en frivillig boykot, som jeg her har beskrevet den, men det, vi nu står med ved afslutningen af udvalgsarbejdet, er jo noget andet.

Dernæst vil jeg også gerne pege på det meget vigtige, at de nordiske lande fik – og vi arbejdede sammen med de afrikanske frontlinjestater – for nogle dage siden under FNs generalforsamling vedtaget en resolution, som opfordrer til indførelse af foranstaltninger over for Sydafrika. Resolutionen bygger netop på det nordiske handlingsprogram, som blev vedtaget i år i FNs generalforsamling med 149 stemmer for, deriblandt – og det er interessant – 3–4 yderligere vestlige lande, der afstod i fjor; der var 4 afståelser og kun 2 nej-stemmer i år.

Når det resultat blev opnået, skyldes det en langvarig og energisk diplomatisk indsats. Der har været mange konsultationer både med vestlige og afrikanske lande, og med stor realisme og omhu fandt man så det nøjagtigt afmålte indhold af resolutionen, som førte til, at det blev en kraftig tilkendegivelse, da der blev stemt, og det mener jeg er vigtigt. Resolutionen hos FN i New York er først og fremmest udtryk for, at vort eksempel inspirerer andre, vel at mærke – for det er også forudsætningen – når vi tager de nødvendige og samtidig tilstrækkelige skridt.

Men jeg er lidt ængstelig for, at oppositionens kurs tenderer mod en uønsket isolation af Danmark i forholdet til de lande, med hvem vi deler ikke blot afskyen for apartheid, men også bekendelsen til de demokratiske principper. Lad os aldrig glemme, hvad